

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lv dovici || De Ponte Vallis-|| Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-|| libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

In Qvo Agitur Nominatim De Sacerdotibus, Confessarijs, Magistris siue
Doctoribus, Concionatoribus, Episcopis & alijs Prælatiſ, eorumque
Ministerijs - In septem Tractatus distributus ...

Puente, Luis de la
Coloniæ Agrippinæ, 1629

§. I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45750](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45750)

gelista, ministerium tuum imple. Attende; vas paruum modicâ aquâ repleti
magnum autem, multâ opus habere: ita ministerium paruum paucis o
peribus adimpletur; cum verò adeò est magnum, quantum est Prælati
non potest impleri nisi multis operibus, & quidem gloriosis. Qui, cum
non habeat stimulantem: necesse est, ut ipsemet seipsum stimuletur vade
(inquit Salomon) *ad formicam ò piger, & considera vias eius, & discite sapien
tiam, quæ cum non habeat ducem, nec præceptorem, nec Principem: parat in esse
se cibum sibi.* Quæ sententia præcipuè pertinet, strictiusque ligat Prælatos
& gubernatores. Subditi enim, si otiantur, habent super se ducem, Magi
strum, & gubernatorem: qui ipsos reprehendit, exhortatur, & stimulat,
& cogit laborare, quando opus est: Capitaneos autem, Magistros, Prin
cipes, & Prælatos, non habentes alios se superiores, quis stimulat? cum
laborare coget, si otio delectantur? Discant igitur à formicis, & laborem
sponte, etiamsi nullus alius ad id urgeat: sit illis stimulus timor Dei, & *cha
ritas Christi*, quæ (ut ait Apostolus) *urget nos*, ad quemcunque scilicet
laborem, eius obsequij causa subeundum. Omnibus his nominibus, &
rationibus laudat Christus D. N. Ephesinum hunc Episcopum: quia om
nes illæ sunt propriæ officij ipsius. *scio*, inquit *opera tua, & labores tuos*.
non quacunque cognitione, sicut scio mala opera, & labores peccato
rum; quos ferunt, dum suo palato satisfaciunt; sed cognitione approba
tionis, qua & scio, & probo laudoque opera tua bona, viles labores.

§. I.

OPERE PRECIUM tamen erit breuem hic texere Cathalogum
operum spectantium ad Prælatos Ecclesiarum, ac Religionum, in
quibus ostendere debent sollicitudinem & feruorem erga suos
subditos: suppositis tamen operibus spectantibus ad propriam ipsorum
perfectionem, quæ Christiani sunt. Hec opera reduci possunt ad duos or
dines siue duo capita. Quædam enim opera sunt secreta, & interna, quæ
seorsim & priuatim fiunt; alia sunt externa, præstanda erga omnes subdi
tos vniuersim, & erga singulos in particulari: & vtraque sunt necessaria
ad bonam gubernationem & implendum suum officium. *Prima* opera
sunt, *lectio, consideratio, & oratio* in subditorum bonum directæ. Lectio
(quam Apostolus Episcopo Timotheo commendat, dicens: *a attende
lectioni*) præcipuè esse debet librorum, qui docent obligationes &
modum perfectè gubernandi; & reliqua quæ paulo post subiiciemus,
tanquam argumentum Considerationis. Omitto lectionem & stu
dium aliorum librorum piorum, ac doctorum quoad eum gradum,
quo illos legere est necesse ad exercenda ministeria docendi ac præ
dicandi. Quæ tamen lectio ita moderatè est accipiendò, ut non toti
totum tempus assumat; auferat verò præcipuum gubernationis studium.
CONSIDERATIO præcipuè debet esse rerum omnium pertinentium

m. Prov. 6. 6

2. Cor. 5. 14

1. Timoth. 4. 13.

Ecclesiae aut communitatis sibi commissae statum, & ad conscientias subditorum; vt exacte teneat modum & rationem gubernandi: attentius apud seipsum cogitando, quid cum illis agere debeat. Haec consideratio a deo est a Sanctis Patribus commendata, vt Sanctus Bernardus quinque libros, quos ad Papam Eugenium scripsit, in quibus illum instruit ac dirigit in rebus ad eius gubernationem spectantibus, inscripserit: *De consideratione*: quod illa ex parte nostra sit praecipua radix cum Diuina gratia, ad recte expedienda negotia. Et ita ait: *si quod viuus; & sapu totum das adioni, considerationi nihil, laudo te: in hoc non laudo. Certè neque ipsi adioni expedit consideratione non proueniri.* Non enim actio recte fiet, nisi consideratione modum praevideris eam agendi. *Cōsideratio*, inquit, *ipsius quoque actionis partes benigna quadam praesumptione suas facit, praesagendo quodammodo, & praeparando quae agenda sunt.* quasi qui prius apud se facit, quod postea est facturus exterius; aut quasi prius delineans aedificium, quam illud exteriùs exstruat; aut qui spiritu deambulat stadium, priusquam in eo reipsa currat. Ac propterea Salomon dixit: *b palpebra tua precedant gressus tuos: prius scilicet oculis lustrans locum in quo sis pedes positurus.* Huc accedit quod Consideratio sit Dux prudentiae, quae omnes familias, omnes Ecclesias, & Prouincias gubernat: adiuuans illam vt praeterita recogitet, praesentia intelligit, ac de futuris habeat prouidentiam. Praefert ei lumen in rebus iudicandis ordinandis, consultandis, & exequendis: *Haec*, inquit, *regis affectus, dirigit actus, excessus corrigit, componit mores, vitam ordinat, & cognitionem humanarum ac Diuinarum rerum praebet. Haec res faciendas disponit, iam factas examinat: vt nihil mali incorrectum maneat, nec fiat quod est correctione dignum.* Et indicans ipsi Et genio Papae ea quae sunt consideranda, ait esse quatuor: *Primum*, quod intra ipsum est: vt seipsum cognoscat, & vitam suam recte componat. iaciens fundamentum profundae humilitatis. Et de his agit in primo libro. In aliis tribus explicat: qua ratione ea cognoscere debeat, quae habet sub se aut prope se: hoc est, quae pertinent ad subditos & domesticos, ad Ministros & locios, quorum opera in sua gubernatione utitur. Et hinc ad considerationem ascendit rerum, quae sunt super se, magnalium scilicet Dei: vt illum amet, ei que, vt patet, seruiat. De quibus agit in ultimo libro. Quae quatuor considerationes esse debent sicut c quatuor ale mysticorum animalium Ezechielis, quarum duae regebant corpora eorum, duabus autem volabant: modò ascendentes, modò descendentes. Duae enim considerationes rerum ad subditos spectantium vsui sunt ad regendum, protegendum, ac defendendum corpus mysticum Ecclesiae, aut Religionis, aut Congregationis, quae ipsius curae est commissae: aliae verò duae cognitiones, sui ipsius, ac Dei seruiunt ad volandum maiori velocitate per orationem, & contemplationem rerum omnium obsequij Diuini.

Pater Ignatius
S. Ignatius
valde eam
commendat
P. 9. Con-
stit. c. 6. §. 3
lib. 1. de cō-
sideratione.

b Prov. 4. 25

c Ezech. 1.
11. 23.

C. 1. huius
Tract. Exo.
28. 12. 21, 29

Opusc. de
sex alia So-
raph. 6. 7.

SED veniamus ad considerationem rerum ad subditos pertinentium que magis spectat ad scopum nostrum. Hęc, inquam, non debet esse in specie tantum, & in confuso omnium simul subditorum; sed valde distincta de particulari singulorum: & nominatim in gubernatione Religiosa. Cuius figura præcessit in delineatione illa, quam Deus fecit, constituens (ut supra diximus) ut Summus Sacerdos, et si super humeros portaret nomina duodecim Tribuum Israel simul scripta in duobus preciosis lapidibus, sex scilicet in vno, & sex in altero: in pectore tamen eadem nomina distinctius sculpta portaret, singula scilicet in singulis preciosis lapidibus seorsim dispositis ordine suo, ternis & ternis in quatuor lineis. Ex qua figura intelliget Prælatus: debere se præ oculis considerationis omnes suos subditos ita distinctè gestare, ut quæ ad singulos spectant, particulariter agnoscat, ordine suo considerans res singulorum, iam horum, iam illorum. Pectorale autem, siue locum, in quo nomina erant scripta, vocabatur *Rationale Iudicij*. Quo significabatur: superiorem animæ partem, quæ *rationem* appellamus, debere magna Consideratione res omnes singulorum aspiciere, ut rectum de eius iudicium ferens, subditos, quorum gerebat curam, prudenter gubernaret. Res considerandas reducit S. Bonaventura ad quatuor quasi capita, significata per quatuor ordines, in quibus Tribuum nomina distributa erant. *Primum* considerare debet Prælatus malas vniuscuiusque naturales inclinationes, & passiones, ac vitia: tentationes, scrupulos, & morbos spirituales, eorum radices & occasiones, ut eas remoueat; & quænam sint remedia: ut ea applicet, diligenter cõsiderans tempus, locum, modum, & opportunitatem, quibus corripiat, aut puniat; & alia adhibeat antidota. *Deinde* bonas etiam consideret propensiones, & qualitates vniuscuiusque; virtutes ac bona exercitia; & quo profectu in eis progrediantur: ut in omnibus ostendat; stimulans negligentem, & continens nimis festinantem; & omnibus conseruet gressum accommodatum, ut in sanctitate crescant. Et quoniam aliqui videntur esse boni, cum re ipsa sint improbi: considerare debet & excogitare, sicut Ephesus hic Episcopus, modum aliquem, quo possit contentans, & probans, proferte in lucem quod intus latet. *Tertio* considerare debet res corporales ac temporales singulorum, ac totius communitatis, cuius curam gerit. Ex bona enim vel mala corporis dispositione pendet interdum bona etiam aut mala dispositio animæ, & defectus aut nimia abundantia bonorum temporalium solet esse occasio augmenti, aut imminutionis in bonis spiritualibus. Et quoniam totum id incumbit Prælato, debet ipse oculos suos ad omnia conijcere: attendens in subditis eorum sanitatem & infirmitatem; magnas aut exiguas vires, aut facultates; & omnes necessitates ac defectus, quibus premuntur: ut omnibus prospiciat optimo quo poterit modo.

QUARTO expendet diligenter ordinem, quem preciosi hi lapides inter se habere debeant in bonum totius communitatis, cuius sunt partes, Attendendo, quam inter se charitatis vnionem seruent; & an aliquid sit quod adferat discordiã, & zizania inter ipsos excitet; & an aliquis suum deseret locum, & stationem; aut velit alium ex sua statione extrudere, ex inuidia aut ambitione, aut priuatis alijs, amicitijs, in detrimentum aliorum. Attendat: quomodo suum munus obeant, qui primum locum tenent inter preciosos istos lapides; & quomodo eis sese submittant, qui teneant locum inferiorem, attendendo officio & ministerio suo.

IN eadem consideratione recollecta debet dirigere & constituere officia, occupationes, ac ministeria suis subditis distribuenda: examinans singulorum dotes, ac talenta; & onus, quod illis imponere cogitat: vt sit proportionatum iuxta illud, quod Scriptura dicit, quod Summus Sacerdos: d Aaron & filij eius intrarent in Sancta sanctorum, & perpendere quae ibi essent, vt ea Leuitis distribuere: nam *ipsi*, inquit, *disponunt onera singulorum, & diuidunt quod portare quis debeat.* Quatuor his Considerationibus adhibitis, perfecte implebit Praelatus quod Salomon dixit. *e considera greges tuos, diligenter attendens omnia, quae ad bonum ouium tuarum sunt necessaria; & quod dixit Ecclesiasticus: curam illorum habe: & sic considera, quid tibi cum illis sit agendum.*

AD has considerationes bene peragendas, & ad ipsam bonam gubernationem multum iuuant duae illae, quas S. Bernardus posuit rerum quae sunt intra ipsum, & supra ipsum. Consideratio enim, sui que ipse cognitio non solum humilitatem gignit; sed modum etiam praebet, quo se habeat erga proximos, iuxta illud Ecclesiastici: *g intellige quae sunt proximi tui ex te ipso: ut quemadmodum velles tractari & gubernari cum suauitate, charitate, & obedientia: ex hoc discas etiam subditos tuos gubernare, subueniens eis in eorum necessitatibus, sicut tu velles tibi in tuis subueniri.* Consideratio etiam & cognitio Dei non solum amorem, reuerentiam, & obedientiam generat: sed etiam docet modum agendi iucundum, suauem, efficacem, ac prudentem in gubernando, sicut ipsemet Deus gubernat. Et qui iuxta has duas regulas alios gubernauerit: non errabit in sua gubernatione. Ex quo fit vt duabus his considerationibus Deus D. N. Praelatos inducat in cellam; in qua (vt ait S. Bernardus) eos docet, *utiliter praesse.* Quemadmodum eisdem inducit subditos in alteram cellam in qua docet humiliter subesse. Et eisdem regulis inducit eos in cellam preciosorum suorum vinorum, vbi communicat affectus feruentes amoris & zeli; & prudenter ordinat in eis charitatem. Eadem considerationes etiam inducunt, ad feruenter orandum pro subditis. vt enim ait P. N. S. Ignatius: officium Superioris est; in primis oratione & sanctis desiderijs

d Num. 4. 19

e Proverb.
27. 23.
f Eccles. 32. 2
Alia lectio
habet: Et
sic confide.

g Eccel. 31. 18

Serm. 23. in
Cantica.

4. parte
confit. 6. 3.

totam domum velut suis humeris sustinere: agendo scilicet cum Domino nostro de omnibus, quæ ad subditorum gubernationem pertinent; proponendo in Diuino eius conspectu omnes eorum necessitates eo modo, quo eas considerauit; & suppliciter orando, vt eas repararet, & ipsum iure ad cooperandū. Meminerint: summū Sacerdotē antiquū, cum in Sanctū sanctorum ingrederetur, oraturus & Sacrificium pro populo oblaturus portasse (vt paulò antè dicebamus) super humeros suos nomina duodecim Tribuum *h coram Domino ob recordationem: vt scilicet eorem recorderetur, cum esset in conspectu Dei, & auxilium peteret ad onera sui officij portanda. Distinctius autem eadem nomina portabat super pectus suum, cum ingrediebatur sanctuarium, memoriale coram Domino in æternum: offerens illa Deo in suis orationibus, & sacrificijs, cum magis particulari distinctione: vt Deus, eorum memoriam etiam haberet, & faceret eis bene.* Hunc igitur in modum est proprium munus Prælatorum, ingredi Sanctuarium: non tantum semel in anno, quod faciebat Sacerdos ille antiquus; sed quotidie, aut valde frequenter: ad offerendum Sacrum Missæ officium pro suis subditis; & colligendum se ad intimum recessum sui oratorium, offerendasque cum magna instātia orationes suas pro eis, donec exaudiantur; & impetrent, quod intendunt: *omniū namque Pontifex (ait Apostolus) & Prælati ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in ijs quæ sunt ad Deū. Neque existiment subditi: subtrahi sibi illud reus, quod in hoc expenditur; sed persuadeant sibi potius pro ipsis impendit; neque minus tunc eos gubernare, quàm cum prodit ad agendum cum ipsis: ibi enim discit ipse & accipit, rectitudinem & efficacitatem gubernationis.* Ac propterea in libro Cantorum: *k sponsus adiurat filias Ierusalem animas scilicet subditorum: ne suscitent, neque euigilare faciant dilectam sponsam suam, hoc est animam Prælati, quo adusque ipsa velit.* Somnus enim ille orationis & contemplationis etiam est ipsis subditis utilis. Et (vt S. Bernadus ait) cum viderit, tempus esse: opportunum, ipse met excitabitur, & accedet ad ipsos cōsolandos, & adiuuandos. Quamuis in rei veritate ita dormitat, & cor eius, etiam dum ibi manet, *viuet, oreque pro suis ouibus, etiam cum illæ dormiunt, & requiescunt: sicut boni illi Pastores, de quibus ait S. Lucas, quod essent vigilantes & custodientes vigilias noctis super gregem suum.* Qui propterea digni sunt, quos *charitas Dei circumfulgeat, & Angelus Domini illustret, doceatque ea, quibus indigent ad suum officium bene præstandum.*

§. II.

AB HIS internis operibus iam dictis transire debet Prælati ad æterna opera erga subditos: ea in primo loco ponens, quæ in communi ad omnes pertinent: studens eis interesse, & quidem primus,

præ-

h Exod. 28.
19-25

1. Nabr. 5. 1

k Cant. 2. 7

Serm. 52 in
Cantica.

l Cant. 5. 2.

m Luc. 2. 8.